

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

«Затверджую»

Завідувач кафедри соціальної роботи
та інклюзивної освіти

 Катерина ПЕТРОВСЬКА
«21» вересня 2026 р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ОК 12
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Спеціальність: П10 Соціальна робота та консультування
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція»
(назва освітньої програми)

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
(назва факультету)

Запоріжжя, 2026 рік

Методичні рекомендації до ОК 12 «Виробнича практика» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція» спеціальності І10 Соціальна робота та консультування. Запоріжжя: БДПУ, 2026 рік. 51 с.

Розробник:

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти К. Петровська.

Методичні рекомендації погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція» та затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти.
від “21” вересня 2026 року (протокол № 3)

Завідувач кафедри соціальної роботи
та інклюзивної освіти
(підпис)


(прізвище та ініціали)

(Катерина ПЕТРОВСЬКА)

Гарант освітньо-професійної програми
«Поствоєнна соціально-психологічна
реінтеграція»
(


(підпис)

(Анастасія ПОПОВА)
(прізвище та ініціали)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації до проходження ОК 12 «Виробнича практика» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування» та з урахуванням вимог таких нормативних і методичних документів:

- Положення «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті», затвердженого рішенням Вченої ради БДПУ від 24.08.2026, протокол № 1/2.2, та введеного в дію наказом БДПУ від 31.08.2026 № 29. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-v-bdpu-1.pdf>;
- Положення «Про проведення практики здобувачів вищої освіти БДПУ», затвердженого рішенням Вченої ради БДПУ від 28.12.2023, протокол № 9/3.10, та введеного в дію наказом БДПУ від 09.02.2024 № 08. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-provedennya-praktyky-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-bdpu.pdf>;
- Положення «Про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті», затвердженого рішенням Вченої ради БДПУ від 10.09.2026, протокол № 3/2.3, та введеного в дію наказом БДПУ від 18.09.2026 № 39. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-oczynyuvannya-navchalnyh-dosyagnen-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-u-bdpu-1.pdf>;
- Положення «Про кваліфікаційну роботу здобувачів вищої освіти БДПУ», затвердженого рішенням Вченої ради БДПУ від 10.09.2026, протокол №3/2.3, та введеного в дію наказом БДПУ від 18.09.2026 № 37. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-kvalifikacijnu-robotu-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-bdpu-1.pdf>;
- Положення «Про атестацію здобувачів вищої освіти та наукових ступенів у Бердянському державному педагогічному університеті», затвердженого рішенням Вченої ради БДПУ від 30.05.2024, протокол № 17/4.8, та введеного в дію наказом БДПУ від 31.05.2024 № 21. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-atestacziyu-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-ta-naukovykh-stupeniv-u-berdyanskomu-derzhavnomu-pedagogichnomu-universyteti.pdf>;
- Кодексу доброчесності академічної спільноти Бердянського державного педагогічного університету (нова редакція), затвердженого рішенням Вченої ради БДПУ від 30.10.2025, протокол № 7/3.6, та введеного в дію наказом БДПУ від 31.10.2025 № 53. URL: https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/kodeks_dobrochesnosti_universytetskoyi_spilnoty_bdpu1.pdf;
- Положення «Про академічну доброчесність та систему запобігання академічного плагіату в Бердянському державному педагогічному університеті», затвердженого рішенням Вченої ради БДПУ від 24.08.2026, протокол № 1/2.3, та введеного в дію наказом БДПУ від 31.08.2026 № 29. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-akademichnu-dobrochesnist-u-bdpu-1.pdf>;
- Політики використання штучного інтелекту в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету. URL: https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/polityka_vykorystannya_shtuchnogo_intelektu_v_osvitnomu_proczesi_berdyanskogo.pdf;
- Рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти;
- методичних рекомендацій до написання кваліфікаційних робіт для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція» спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування».

Виробнича практика є обов'язковим освітнім компонентом професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція» спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування». Практика проводиться у другому семестрі, триває чотири тижні та становить 180 годин, або 6 кредитів ЄКТС.

Виробнича практика забезпечує поєднання теоретичної підготовки здобувачів із безпосереднім виконанням професійних функцій фахівця із соціальної роботи. Її зміст спрямований на набуття досвіду аналізу професійних ситуацій, оцінювання потреб, ресурсів і ризиків, планування та реалізації соціальної підтримки, консультування, соціального супроводу, інформування, посередництва, перенаправлення, психосоціальної підтримки, міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії.

Специфіка практичної підготовки визначається спрямованістю освітньо-професійної програми на соціальну реінтеграцію, психосоціальне відновлення, підтримку адаптації та посилення соціальної стійкості осіб, сімей, соціальних груп і громад, які зазнали впливу війни. Під час практики здобувачі застосовують травмоінформований підхід, ураховують принципи соціальної інклюзії, недискримінації, безпеки, участі отримувачів соціальних послуг, міжвідомчої взаємодії та сталого розвитку.

Зміст діяльності здобувача конкретизується в індивідуальному плані з урахуванням завдань програми, особливостей бази практики, категорій отримувачів соціальних послуг, доступних видів професійної діяльності та теми кваліфікаційної роботи. Адаптація змісту практики до специфіки конкретної бази не повинна призводити до зниження складності завдань або унеможлиблювати досягнення визначених програмних результатів навчання.

Базами виробничої практики можуть бути державні, комунальні, громадські, благодійні та інші установи й організації, діяльність яких відповідає спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування» та забезпечує можливість виконання передбачених програмою професійних завдань. Взаємодія здобувача з отримувачами соціальних послуг здійснюється в межах його професійної компетентності, під керівництвом фахівця бази практики та з дотриманням установлених в установі правил і процедур.

Для здобувачів, які перебувають за межами України або з інших об'єктивних причин не мають можливості безпосередньо проходити практику в установі чи організації, може бути організовано дистанційне проходження практики на базі кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти. У такому разі завдання виконуються на матеріалах реальної установи, організації, громади, соціальної програми або професійного випадку з використанням відкритих, наданих установою чи деперсоналізованих матеріалів, цифрових засобів комунікації та, за можливості, дистанційної взаємодії з фахівцями. Дистанційна форма не змінює мети, програмних результатів навчання та загальних вимог до оцінювання результатів практики.

Важливою складовою виробничої практики є виконання початкового етапу кваліфікаційного дослідження. Відповідно до теми кваліфікаційної роботи, етичних вимог і можливостей бази практики здобувач уточнює програму дослідження, погоджує методи та інструментарій, збирає, деперсоналізує і систематизує емпіричні матеріали, проводить їх первинний кількісний, якісний або змішаний аналіз.

Результатом поєднання професійної та дослідницької діяльності є розроблення здобувачем первинного професійного продукту, спрямованого на розв'язання визначеної соціальної проблеми або вдосконалення підтримки цільової групи. Таким продуктом можуть бути рекомендації, програма, алгоритм, модель взаємодії, методичні чи інформаційні матеріали, інструментарій оцінювання, проєкт соціального заходу або інший результат, що відповідає змісту практики й темі кваліфікаційної роботи. Під час практики здійснюється обмежена попередня апробація окремого завершеного елемента продукту, аналізується отриманий зворотний зв'язок та визначаються напрями його подальшого вдосконалення.

Виробнича практика має змістовий і послідовний зв'язок із переддипломною практикою, однак не дублює її. Під час виробничої практики основна увага зосереджується на виконанні професійних функцій фахівця із соціальної роботи, практичному застосуванні соціальних технологій, проведенні початкового етапу кваліфікаційного дослідження та розробленні первинного професійного продукту. Переддипломна практика передбачає поглиблений аналіз та інтерпретацію отриманих результатів, установлення їх зв'язку з потребами професійного середовища, доопрацювання практично орієнтованого результату й проведення його професійної апробації.

Під час виконання завдань практики здобувач зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності, професійної етики соціальної роботи, конфіденційності та законодавства у сфері захисту персональних даних. Первинні матеріали, що містять персональні або інші конфіденційні відомості, не включаються до відкритого комплексу звітної документації та не завантажуються до системи Moodle. У звітності використовуються лише деперсоналізовані дані, узагальнені результати, аналітичні таблиці, категорії, висновки та інші матеріали, за якими неможливо ідентифікувати конкретних осіб.

Використання технологій штучного інтелекту під час проходження практики допускається як допоміжного інструменту для пошуку ідей, структурування матеріалів, мовного редагування авторського тексту або виконання інших дозволених завдань відповідно до Політики використання штучного інтелекту в освітньому процесі БДПУ. Штучний інтелект не може підміняти самостійне виконання професійних, дослідницьких і рефлексивних завдань. Здобувач несе відповідальність за достовірність поданих матеріалів, правильність посилань, відсутність вигаданих джерел і результатів, а також за нерозголошення персональних та конфіденційних даних.

Результати проходження практики відображаються в індивідуальному плані, щоденнику, звіті, характеристиці здобувача-практиканта та інших матеріалах, передбачених програмою практики. Оцінювання здійснюється за результатами виконання програми й індивідуального плану, якістю професійної та дослідницької діяльності, змістом і належністю оформлення звітної документації, характеристикою з бази практики та представленням результатів під час підсумкової конференції.

Методичні рекомендації визначають мету і завдання виробничої практики, порядок її організації, зміст і характер діяльності здобувачів, обов'язки учасників практичної підготовки, вимоги до звітної документації, критерії оцінювання та форми матеріалів, необхідних для підтвердження результатів практики. Видання призначено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, керівників практики від університету, наукових керівників кваліфікаційних робіт і керівників практики від баз.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Виробнича практика є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю І10 «Соціальна робота та консультування».

Практика спрямована на поглиблення та практичне застосування теоретичних знань, формування професійних умінь і навичок, розвиток здатності до самостійного прийняття професійних рішень, здійснення соціальної роботи з особами, сім'ями, соціальними групами та громадами, які зазнали впливу воєнних дій, а також набуття досвіду застосування соціальних і соціально-психологічних технологій у процесах адаптації, психосоціального відновлення та соціальної реінтеграції.

Зміст практики визначається особливостями професійної підготовки за ОПП «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція» та передбачає поєднання професійно-практичної, дослідницької, проєктної та рефлексивної діяльності здобувачів освіти.

Під час практики здобувачі застосовують травмоінформований підхід, дотримуються етичних принципів і стандартів соціальної роботи, забезпечують безпечну та чутливу до травматичного досвіду взаємодію з отримувачами соціальних послуг, а також набувають досвіду міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії.

Виробнича практика має послідовний зв'язок із переддипломною практикою, однак не дублює її зміст. Під час виробничої практики здобувачі набувають досвіду виконання професійних функцій фахівця із соціальної роботи, здійснюють початковий етап кваліфікаційного дослідження, розробляють первинний професійний продукт і проводять його обмежену попередню апробацію. Переддипломна практика передбачає продовження або завершення емпіричного етапу кваліфікаційного дослідження, поглиблений аналіз та інтерпретацію одержаних результатів із використанням відповідного програмного забезпечення, доопрацювання практичного продукту та його апробацію, експертне оцінювання або структуроване професійне обговорення.

Виробничу практику здобувачі освіти проходять у другому семестрі протягом чотирьох тижнів, що відповідає 180 годинам (6 кредитам).

Перелік компетентностей і програмних результатів навчання, формування яких забезпечує виробнича практика, визначено в силабусі освітнього компонента ОК 12 «Виробнича практика».

Мета практики: набуття здобувачами досвіду виконання професійних функцій фахівця із соціальної роботи, застосування технологій соціальної підтримки, супроводу та реінтеграції осіб, сімей, соціальних груп і громад, які зазнали впливу війни, проведення початкового етапу кваліфікаційного дослідження, розроблення та попередньої апробації професійного продукту з дотриманням професійної етики, травмоінформованого підходу, конфіденційності та вимог щодо захисту персональних даних.

Завдання практики:

1. Ознайомлення з організаційними, нормативно-правовими та професійними засадами діяльності бази практики, її структурою, основними напрямками роботи, цільовими групами та системою надання соціальних послуг.
2. Аналіз соціального та індивідуального контексту проблем отримувачів соціальних послуг, визначення їхніх потреб, ресурсів і ризиків та формулювання мети і завдань соціальної роботи.
3. Застосування професійних технологій соціальної роботи та консультування відповідно до специфіки бази практики, зокрема технологій соціального супроводу, консультування, соціального посередництва, інформування, перенаправлення та психосоціальної підтримки.
4. Застосування травмоінформованого підходу у професійній взаємодії з особами, сім'ями, соціальними групами та громадами, які зазнали впливу воєнних дій, із дотриманням принципів безпеки, конфіденційності, недискримінації та професійної етики.

5. Участь в організації та координації міжвідомчої і міжсекторальної взаємодії, спрямованої на забезпечення комплексної підтримки, адаптації, психосоціального відновлення та соціальної реінтеграції отримувачів соціальних послуг.
6. Уточнення програми емпіричного дослідження, погодження методів та інструментарію, збирання, деперсоналізація, систематизація і первинний кількісний, якісний або змішаний аналіз даних відповідно до теми кваліфікаційної роботи, етичних вимог і можливостей бази практики.
7. Розроблення первинного професійного продукту, спрямованого на розв'язання визначеної соціальної проблеми, підтримку адаптації, психосоціального відновлення або соціальної реінтеграції цільової групи, та проведення обмеженої попередньої апробації окремого завершеного елемента цього продукту.
8. Визначення критеріїв, показників і способів оцінювання професійного продукту, збирання та аналіз первинного зворотного зв'язку, обґрунтування напрямів його подальшого доопрацювання.
9. Використання результатів наукових досліджень для обґрунтування професійних рішень, вибору соціальних технологій та вдосконалення практичної діяльності.
10. Розвиток здатності до професійної рефлексії, автономного прийняття рішень, конструктивної професійної комунікації та дотримання етичних принципів соціальної роботи.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Виробнича практика організовується відповідно до освітньо-професійної програми «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція», навчального плану, нормативних документів закладу вищої освіти та договорів із базами практики.

Основний етап передбачає безпосереднє проходження практики на базі закладу, установи чи організації, діяльність якої відповідає профілю підготовки за спеціальністю І10 «Соціальна робота та консультування» і забезпечує можливість виконання завдань практики.

Базами практики можуть бути заклади, установи, організації, підприємства, громадські об'єднання та інші суб'єкти, діяльність яких відповідає профілю професійної підготовки здобувачів за спеціальністю І10 «Соціальна робота та консультування» та дає можливість виконання завдань, передбачених програмою практики.

Зміст практики визначається з урахуванням специфіки діяльності бази практики та може адаптуватися до категорій отримувачів соціальних послуг, напрямів роботи установи, її організаційних можливостей і тематики кваліфікаційного дослідження здобувача.

Організація та проведення практики має три етапи: *підготовчий, основний (робочий) та підсумковий*.

Підготовчим етапом до практики є проведення настановчої конференції, на якій присутні представники адміністрації факультету, здобувачі вищої освіти, керівники практики та методисти. На підготовчому етапі здобувачі вищої освіти:

- ознайомлюються з метою, завданнями, змістом та організацією виробничої практики;
- отримують інформацію про базу практики, умови її проходження, права та обов'язки здобувача;
- ознайомлюються з вимогами щодо охорони праці, безпеки життєдіяльності, конфіденційності та захисту персональних даних;
- визначають індивідуальний план роботи відповідно до програми практики та специфіки бази практики;
- ознайомлюються з професійними та етичними вимогами до діяльності фахівця із соціальної роботи;
- визначають можливості бази практики для виконання дослідницького та проєктно-технологічного компонентів практики.

Особливу увагу на цьому етапі необхідно приділити ознайомленню з травмоінформованим підходом, принципами безпечної взаємодії з отримувачами соціальних послуг та особливостями роботи з особами, сім'ями, соціальними групами і громадами, які зазнали впливу воєнних дій.

Другий етап (основний (робочий)) передбачає безпосереднє проходження здобувачами закладів вищої освіти практики на базі закладів, що здійснюють надання послуг з соціально-психологічної реінтеграції постраждалих внаслідок війни. В процесі практики відбувається співробітництво здобувача та керівника практики, що сприяє ефективному вирішенню нагальних поточних питань. Керівник практики спостерігає за професійною діяльністю здобувачів, визначає рівень їхньої підготовленості, надає консультації та диференційовано визначає завдання з урахуванням можливостей бази практики, рівня підготовки здобувача і професійних та етичних обмежень.

Конкретний перелік професійних видів діяльності, до яких залучається здобувач, визначається з урахуванням специфіки бази практики, її цільових груп, напрямів роботи та можливостей виконання завдань практики. Виконання окремих професійних дій здійснюється самостійно або за участю/під супервізією фахівця бази практики відповідно до рівня підготовленості здобувача, законодавчих та етичних вимог.

Третій підсумковий етап. На підсумковому етапі здобувач:

- узагальнює результати виконання програми практики;
- завершує оформлення щоденника практики;
- готує звіт про проходження практики;

- оформлює результати виконання індивідуальних завдань;
- отримує характеристики та оцінку керівника практики від бази;
- здійснює професійну рефлексію;
- готує коротку презентацію результатів практики;
- бере участь у підсумковій конференції/захисті результатів практики.

Керівництво практикою здійснюють:

- груповий керівник-методист;
- керівник практики від закладу вищої освіти. Керівниками-методистами призначаються викладачі кафебри соціальної роботи та інклюзивної освіти БДПУ;
- керівник практики від бази практики.

Груповий керівник-методист:

- перед початком практики забезпечує необхідною документацією з практики керівників баз практик та здобувачів вищої освіти;
- проводить інструктаж з техніки безпеки і охорони праці та контролює умови праці і побуту здобувачів освіти;
- повідомляє здобувачів вищої освіти про порядок звітності з практики;
- контролює виконання здобувачами освіти правил внутрішнього трудового розпорядку на місці проходження практики, організовує облік відвідування бази практики здобувачами вищої освіти;
- надає практикантам консультації щодо виконання програми практики;
- узгоджує дослідницькі та проєктно-апробаційні завдання практики з темою кваліфікаційної роботи здобувача та, за потреби, координує їх виконання з науковим керівником кваліфікаційної роботи;
- надає методичну допомогу в оформленні документації;
- проводить засідання з академічною групою здобувачів вищої освіти щодо питань організації і проведення практики;
- раз на тиждень перевіряє щоденник спостереження, висловлює зауваження та поради щодо подальшої роботи здобувача вищої освіти, контролює ведення практикантами документації;
- перевіряє й аналізує документацію, подану здобувачем освіти після закінчення практики;
- організовує дистанційний супровід виконання завдань практики у разі виробничої необхідності (форс-мажорних обставин);
- бере участь у факультетських настановчих і підсумкових конференціях з практики, нарадах на базі практики з питань організації і проведення практики;
- бере участь у проведенні загального підсумку з практики, оцінює роботу здобувача вищої освіти, виставляє у відомість та залікову книжку оцінку з практики;
- після завершення практики на основі звітів керівників від бази практики, аналізу документації, подану здобувачами вищої освіти, складає звіт про хід, результати практики із зауваженнями і пропозиціями щодо подальшого вдосконалення та організації її проведення.

Здобувачі вищої освіти у період організації і проходження практики зобов'язані:

- за тиждень до початку практики прослухати лекцію з охорони життя і безпеки, виробничої гігієни та санітарії;
- до початку практики одержати від групового керівника-методиста практики консультації щодо оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконати завдання, передбачені програмою практики;
- вивчити і дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- у випадку відсутності або запізнення повідомляти про це старосту, групового керівника, пояснювати причину відсутності або запізнення, надавати необхідні документи, що засвідчують відсутність (довідку про хворобу тощо);
- відвідувати консультації, методичні наради, які проводить керівник або методист з практики;

- до початку збирання емпіричних даних погодити з керівником практики та науковим керівником кваліфікаційної роботи програму дослідження, методи, інструментарій, джерела даних і процедури їх захисту;
- упродовж 5 днів після завершення практики подати керівнику практики від кафедри звітну документацію й захистити звіти про проходження практики згідно з розкладом.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму практики, надається можливість її повторного проходження.

Здобувачі вищої освіти мають право:

- самостійно, за погодженням з керівником практики, обрати для себе базу практики;
- звертатися до керівників практики університету, адміністрації баз практик з усіх питань, що виникають у процесі проходження здобувачами вищої освіти практики;
- користуватися матеріальною базою, бібліотекою, кабінетами та навчально-методичним забезпеченням, використовувати технічну, інформаційно-методичну та іншу документацію, необхідну для виконання програми практики;
- за час проходження виробничої практики збирати (накопичувати) інформацію, яка необхідна для виконання кваліфікаційної роботи.

Здобувач (ка) освіти має шанс отримати максимально корисний у плані фахової підготовки досвід під час проходження практики тільки тоді, коли він (вона), ознайомившись зі змістом і завданнями практики, сам (а) для себе конкретно формулює завдання, чого він (вона) хоче навчитися на практиці, на які запитання він (вона) для себе хоче знайти відповіді; лише усвідомлюючи свої очікування та власні завдання проходження практики («Для чого я туди йду?»), можна сподіватися на реальний результат.

Особливості організації і проведення практики на заочній формі навчання

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання, залежно від характеру практичної роботи, яку вони виконують, за наявності в них професійного досвіду, поділяються на дві групи:

а) до першої групи належать здобувачі вищої освіти, які працюють за обраним фахом. Документами, які свідчать про відповідність займаних посад за фахом здобувача вищої освіти, є: витяг із трудової книжки (або ксерокопія трудової книжки, завірена керівником установи), довідка з місця роботи (якщо він працює за сумісництвом) та характеристика, в якій вказана рекомендована оцінка (за національною шкалою), засвідчені керівником закладу;

б) здобувачі вищої освіти, які не працюють за обраним фахом, проходять практику з відривом від виробництва у період, визначений навчальним планом, як правило за місцем проживання, або самостійно добирають для себе місце проходження практики, яке відповідає всім вимогам програми. До початку практики вони подають клопотання з бази практики.

Особливості практичної підготовки здобувачів вищої освіти в умовах запровадження воєнного стану

В умовах воєнного стану окремі здобувачі можуть не мати можливості пройти практику на традиційній базі через перебування за межами України, на тимчасово окупованій території, у зоні підвищеної безпекової небезпеки, проходження військової служби або інші об'єктивні обставини. Для таких випадків передбачено дистанційне або альтернативне проходження практики на кафедрі Університету.

Можливість організації освітнього процесу в дистанційній або іншій найбільш безпечній формі в умовах воєнного стану передбачена статтею 57-1 Закону України «Про освіту». Закон України «Про освіту» також рекомендує закладам освіти враховувати безпекову ситуацію та індивідуальні обставини здобувачів під час організації освітнього процесу.

Альтернативний формат не означає зменшення обсягу або вимог до практики. Змінюється спосіб виконання завдання, але зберігаються його професійна спрямованість, очікуваний результат, обсяг практики та критерії оцінювання.

Конкретний формат і варіативні завдання погоджуються з керівником практики від Університету та відображаються в індивідуальному плані практики.

Під час адаптації змісту програм практик було враховано низку рекомендацій МОНУ щодо впровадження змішаного навчання у закладах вищої освіти.

1. Під час адаптації завдань практик здійснено структурування змісту, за цього їх обсяг не зменшений.

2. У зміст завдань практики включено обов'язковий аналіз та вивчення можливостей онлайн-сервісів, які можуть бути використані для виконання різних типів завдань у дистанційному режимі.

3. Окремо розглядається інструментарій дистанційної освіти: цифрові інструменти роботи з відео, онлайн-дошки, практика та інструменти формування оцінювання, інтерактивні сервіси миттєвого опитування, об'єкти цифрової творчості тощо. Здобувачам освіти пропонується здійснити власний вибір щодо використання даних інструментів під час проходження практики.

4. Керівниками практики наголошується важливість комунікативної взаємодії між учасниками освітнього процесу, адже від рівня комунікації залежить його ефективність. Взаємодія в дистанційному форматі відбувається в межах штучно створеного комунікативного простору.

5. Здобувачам освіти, які під час дії воєнного стану виїхали за кордон або залишилися на ТОТ надається можливість проходження практики на базі кафедри Університету (з відповідною адаптацією завдань практики).

Виконання альтернативних завдань на базі кафедри не передбачає імітації реального контакту з отримувачами соціальних послуг без належних умов та професійного супроводу. Зміст завдань має забезпечувати моделювання професійних ситуацій, аналіз реальних практик, роботу з відкритими або знеособленими матеріалами та розроблення професійних рішень.

ЗМІСТ І ХАРАКТЕР ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ*

Підготовчий етап		
Завдання	Зміст роботи	Результат \ Звітний матеріал
Ознайомитися з розподілом здобувачів на практику по організаціях й установах. Вивчити права й обов'язки здобувачів під час проходження практики. Пройти інструктаж з техніки безпеки.	Участь в оформленні підготовчих документів для проходження практики (договори з адміністрацією установ й організацій, отримання направлення на практику).	Підписані договори з адміністрацією установ й організацій.
Основний етап		
1 тиждень		
Ознайомлення з базою практики	Ознайомитися зі структурою, метою, основними напрямками діяльності установи/організації, її місцем у системі соціального захисту та надання соціальних послуг; проаналізувати основні нормативно-правові документи, що регулюють діяльність бази практики та забезпечення прав отримувачів соціальних послуг; визначити їх значення для забезпечення доступності, якості та інклюзивності соціальної роботи. Визначити наявні проблеми або прогалини нормативно-правового та організаційного забезпечення діяльності бази практики та сформулювати практичні рекомендації щодо їх удосконалення.	Аналітичний профіль бази практики (Додаток 1, Додаток 1а – приклад) Записи у щоденнику практики (Додаток 3)
Аналіз цільових груп та їхніх потреб	Визначити основні категорії отримувачів послуг, характерні для них потреби, проблеми, ресурси та ризики. Особливу увагу приділити особам і сім'ям, які зазнали впливу воєнних дій, якщо така категорія представлена на базі практики.	
Ознайомлення із системою соціальних послуг і професійними технологіями	Визначити основні соціальні послуги, форми, методи та технології роботи. Проаналізувати їх відповідність потребам цільових груп.	
Вивчення професійних ролей та організації роботи	Ознайомитися з функціями соціальних працівників та інших фахівців, розподілом професійних обов'язків, особливостями командної роботи та професійної взаємодії.	
Ознайомлення з нормативно-	Визначити основні нормативно-правові, локальні та етичні документи, якими	

правовими та етичними засадами	керуються працівники установи. Звернути увагу на конфіденційність, захист персональних даних, професійні межі та права отримувачів послуг.	
Аналіз міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії	Визначити установи, організації та фахівців, з якими взаємодіє база практики; з'ясувати механізми координації, перенаправлення та взаємодії.	
Складання індивідуального плану практики	На основі програми практики та результатів ознайомлення з базою визначити конкретні види професійної, дослідницької та проектної діяльності на період практики. Узгодити завдання з керівниками практики.	Індивідуальний план практиканта (Додаток 2)
Професійна рефлексія	Зафіксувати перші професійні спостереження, визначити питання для подальшого вивчення та власні професійні потреби.	Рефлексивна нотатка у щоденнику (Додаток 3)
2 тиждень		
Аналіз професійної ситуації / випадку	Обрати реальну професійну ситуацію (без персональних даних) або, за погодженням із керівником, змодельований випадок. Проаналізувати соціальний та індивідуальний контекст, потреби, ресурси, ризики та чинники, що впливають на життєву ситуацію особи, сім'ї, групи або громади.	
Визначення мети та завдань соціальної роботи	На основі проведеного аналізу сформулювати мету соціальної роботи, конкретні завдання та очікувані результати.	Аналітична карта професійного випадку (Додаток 4);
Аналіз професійних дій	Проаналізувати, які методи, форми та технології соціальної роботи можуть бути застосовані; обґрунтувати вибір професійних дій.	Записи у щоденнику практики (додаток 3)
Застосування травмоінформованого підходу	Визначити можливі наслідки травматичного досвіду, фактори безпеки та ризики ретравматизації; сформулювати правила професійної взаємодії.	
Професійна рефлексія	Проаналізувати власну роль, труднощі та професійні межі під час роботи із ситуацією.	
3 тиждень		
Побудова маршруту соціально-психологічної підтримки та реінтеграції	На основі аналізу професійної ситуації визначити послідовність необхідних видів допомоги, відповідних фахівців та установ, точки перенаправлення й координації. Врахувати потреби, ресурси, ризики та цілі соціальної реінтеграції.	Карта маршруту соціально-психологічної підтримки та реінтеграції (Додаток 5, 5а приклад)
Аналіз можливостей психосоціального відновлення та	Визначити, які форми підтримки сприяють відновленню соціального функціонування, адаптації, відновленню соціальних зв'язків та	Аналітична нотатка у щоденнику практики

соціальної реінтеграції	включенню особи, сім'ї, групи або громади у соціальне життя.	
Дослідницька діяльність у професійній практиці	Визначити інформацію та емпіричні дані, необхідні для виконання індивідуального завдання або пов'язані з темою кваліфікаційного дослідження. Здійснити збір, систематизацію та первинний кількісний та/або якісний аналіз доступних даних із дотриманням етичних вимог і конфіденційності.	Систематизовані емпіричні дані та їх первинний аналіз (Додаток 6, 6а приклад)
Оцінювання якості та результативності професійної діяльності	Визначити критерії та показники, за якими можна оцінити результативність обраної соціальної послуги, професійної технології або окремого виду роботи. Проаналізувати можливості використання отриманих результатів для вдосконалення професійної діяльності.	Таблиця критеріїв та показників результативності (Додаток 7, 7а приклад)
Професійна рефлексія	Проаналізувати власний досвід командної та міжвідомчої взаємодії, труднощі координації допомоги, прийняті рішення та власну роль у професійній діяльності.	Рефлексивна нотатка у щоденнику
4 тиждень		
Визначення професійної проблеми та обґрунтування необхідності втручання	На основі результатів попереднього аналізу визначити конкретну проблему або потребу цільової групи, громади чи установи, яку доцільно вирішувати шляхом розроблення професійного продукту. Обґрунтувати актуальність проблеми та необхідність запропонованого втручання.	Паспорт професійного продукту (Додаток 8)
Розроблення професійного продукту	Розробити соціальний проєкт, програму, соціальну технологію, алгоритм професійної діяльності, інформаційний або методичний продукт чи іншу форму професійного рішення відповідно до специфіки бази практики. (Професійний продукт обирається здобувачем з урахуванням специфіки бази практики, виявленої професійної проблеми та можливостей практичного застосування. Ним може бути соціальний проєкт, програма, соціальна технологія, алгоритм професійної діяльності, інформаційно-просвітницький або методичний продукт, інструмент оцінювання, модель міжвідомчої взаємодії чи інший продукт, погоджений із керівником практики).	
Урахування специфіки поствоєнного контексту	Передбачити у професійному продукті принципи соціальної інклюзії, травмоінформованого підходу, міжвідомчої взаємодії, підтримки адаптації, соціальної	

	стійкості та реінтеграції – відповідно до проблеми та цільової групи.	
Апробація професійного продукту	За можливості здійснити часткову апробацію розробленого продукту на базі практики: провести окремий захід, використати розроблений інструмент, протестувати алгоритм або представити його фахівцям для отримання зворотного зв'язку. Якщо повна апробація неможлива — провести експертне обговорення або змодельовати окремий етап реалізації.	Результати апробації / експертного обговорення (Додаток 9)
Оцінювання та вдосконалення професійного продукту	Проаналізувати результати апробації або отриманий зворотний зв'язок, визначити сильні сторони та недоліки продукту, внести необхідні зміни.	
Підсумковий етап		
Професійна рефлексія	Проаналізувати власну професійну діяльність протягом практики, набуті компетентності, труднощі, прийняті рішення та перспективи подальшого професійного розвитку.	Підсумкова рефлексія у щоденнику практики
Оформлення документації	Заповнити щоденник практики, завершити індивідуальний план та впорядкувати виконані завдання й додатки.	Оформлений щоденник, індивідуальний план, додатки до звіту, характеристика з практики (Додаток 10)
Захист результатів практики	Представити основні результати практики та відповісти на запитання керівника практики.	Захист звіту про практику.

*Зазначений календарний план є орієнтовним. Конкретний зміст та послідовність виконання окремих завдань можуть змінюватися залежно від специфіки бази практики, її цільових груп, напрямів діяльності, можливостей залучення здобувача до професійної діяльності та індивідуальної теми кваліфікаційного дослідження. Зміни до послідовності виконання завдань погоджуються здобувачем із керівниками практики від закладу вищої освіти та бази практики.

Варіативні завдання практики для дистанційного формату та альтернативного проходження практики на кафедрі

Тиждень	Завдання у стандартному форматі	Варіативне завдання для дистанційного / кафедрального формату	Результат
1. Ознайомлення з базою практики та професійним середовищем	Ознайомитися з діяльністю бази практики, її структурою, цільовими групами, послугами, професійними ролями,	Проаналізувати діяльність обраної соціальної служби, громадської організації або іншого суб'єкта соціальної роботи за відкритими джерелами, наданими матеріалами чи навчальним кейсом.	Аналітичний профіль організації / професійного середовища

	нормативними та етичними засадами роботи	Визначити цільові групи, основні послуги, професійні функції та особливості міжвідомчої взаємодії	
	Скласти індивідуальний план практики	На основі визначених можливостей та обмежень погодити з керівником індивідуальний формат і завдання практики	Індивідуальний план практики
2. Професійне оцінювання та аналіз випадку	Проаналізувати професійний випадок, визначити потреби, ресурси, ризики, мету та завдання соціальної роботи	Проаналізувати знеособлений або змодельований професійний кейс, визначити соціальний та індивідуальний контекст, потреби, ресурси, ризики; обґрунтувати професійне рішення з урахуванням травмоінформованого підходу	Аналітична карта професійного випадку
3. Координація допомоги, реінтеграційний маршрут та дослідницька діяльність	Проаналізувати міжвідомчу взаємодію, побудувати маршрут соціально-психологічної підтримки та реінтеграції, опрацювати емпіричні дані, визначити критерії ефективності	Змодельовувати мережу суб'єктів допомоги та розробити маршрут соціально-психологічної підтримки і реінтеграції для визначеної цільової групи. Провести первинний аналіз відкритих, знеособлених або навчальних емпіричних даних та визначити критерії оцінювання ефективності	Карта маршруту; форма систематизації та аналізу емпіричних даних; критерії та показники ефективності
4. Розроблення, апробація та оцінювання професійного продукту	Визначити професійну проблему, розробити, апробувати та вдосконалити професійний продукт	Розробити професійний продукт відповідно до визначеної проблеми: соціальний проєкт, програму, соціальну технологію, алгоритм професійних дій, методичний або інформаційний продукт, інструмент оцінювання тощо. Провести апробацію окремого завершеного елемента професійного продукту або організувати його експертне оцінювання чи структуроване	Паспорт професійного продукту; форма апробації та вдосконалення

		професійне обговорення. Зафіксувати склад учасників, спосіб отримання зворотного зв'язку, основні результати, виявлені обмеження та внесені зміни.	
--	--	---	--

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

За результатами проходження виробничої практики здобувач вищої освіти подає керівнику практики від закладу вищої освіти комплект звітної документації. До складу звітної документації входять:

1. Індивідуальний план проходження практики. Індивідуальний план складається здобувачем на початку практики на основі програми практики з урахуванням специфіки бази практики та погоджується з керівниками практики.

В індивідуальному плані зазначаються:

- основні завдання практики;
- терміни їх виконання;
- конкретні види діяльності;
- очікуваний результат;
- відмітка про виконання.

Форма індивідуального плану наведена у Додатку 2.

2. Щоденник практики. Щоденник є основним документом, що відображає поточну діяльність здобувача під час проходження практики. У щоденнику щоденно або відповідно до встановленого графіка зазначаються:

- дата;
- зміст виконаної роботи;
- короткий опис результату;
- за необхідності – професійні труднощі, спостереження та висновки;
- відмітка/підпис керівника від бази практики.

Записи в щоденнику мають бути конкретними та відображати фактично виконану роботу. Не рекомендується обмежуватися загальними формулюваннями на кшталт «виконувала завдання практики», «ознайомила з роботою установи», «працювала з документацією».

Форма щоденника наведена у Додатку 3.

3. Звіт про проходження виробничої практики. Звіт є основним підсумковим документом, у якому здобувач узагальнює результати виконання програми виробничої практики. Орієнтовна структура звіту наведена у Додатку 11.

4. Характеристика здобувача-практиканта з бази практики.

Форма характеристики наведена у Додатку 10.

5. Інші матеріали та додатки, передбачені програмою практики або погоджені з керівником практики.

Звітна документація має відображати реальний зміст виконаної роботи, ступінь досягнення програмних результатів навчання та сформованість професійних умінь і навичок.

Під час оформлення звітної документації здобувач зобов'язаний дотримуватися вимог конфіденційності та законодавства щодо захисту персональних даних. У звіті, щоденнику, додатках та інших матеріалах практики не допускається зазначення прізвищ, адрес, контактних даних, діагнозів та іншої інформації, за якою можна ідентифікувати конкретного отримувача соціальних послуг, якщо інше прямо не передбачено законодавством та не забезпечено відповідну правову підставу для її використання. У разі необхідності аналізу конкретного випадку персональні дані замінюються умовними позначеннями, а інформація подається в узагальненому або знеособленому вигляді. Фото-, відео- та аудіоматеріали можуть використовуватися у звітності лише за наявності відповідної згоди та з дотриманням вимог щодо захисту персональних даних.

Первинні матеріали, які містять персональні або інші конфіденційні дані, зокрема заповнені анкети, повні записи інтерв'ю, аудіо- та відеозаписи, документи отримувачів соціальних послуг, не включаються до відкритого комплексу звітної документації та не завантажуються до Moodle. У звітності подаються лише деперсоналізовані масиви даних, узагальнені результати, аналітичні таблиці, категорії, теми та висновки. Порядок зберігання первинних даних визначається програмою дослідження, наданою згодою та вимогами бази практики.

Документація подається керівнику-методисту від ЗВО у 5-денний термін після закінчення практики. Остаточну оцінку за результати практики виставляє методист ЗВО.

Виробнича практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції здобувачі освіти звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки здобувачів до майбутньої професійної діяльності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок оцінювання

Оцінювання результатів виробничої практики здійснюється за 100-бальною шкалою. Для забезпечення прозорості та об'єктивності оцінювання кожен основний вид роботи має окрему рубрику з чітко визначеними критеріями та максимальною кількістю балів.

Здобувач отримує бали не лише за факт виконання завдання, а за повноту, якість, обґрунтованість, практичну спрямованість та самостійність його виконання.

За невиконане завдання бали за відповідний вид роботи не нараховуються.

Підсумкова оцінка за виробничу практику визначається як сума балів, отриманих за всі види виконаних робіт.

№	Вид роботи	Документ / результат	Критерій оцінювання	Макс.
1	Аналіз бази практики та професійного середовища	Аналітичний профіль бази практики	○ повнота характеристики бази практики – 3 б.; ○ аналіз цільових груп, потреб і проблем – 2 б.; ○ характеристика професійного середовища, ролей та взаємодії фахівців – 2 б.; ○ аналіз нормативно-правових і етичних засад – 2 б.; ○ самостійність та якість оформлення – 1 б.	10
2	Аналіз професійної ситуації / випадку	Аналітична карта професійного випадку	○ аналіз соціального та індивідуального контексту – 3 б.; ○ визначення потреб, ресурсів, ризиків і бар'єрів – 3 б.; ○ формулювання мети, завдань та очікуваних результатів – 2 б.; ○ аналіз професійних дій, методів і технологій – 3 б.; ○ застосування травмоінформованого підходу – 2 б.; ○ висновки та професійна рефлексія – 2 б.	15
3	Аналіз маршруту соціально-психологічної підтримки та реінтеграції	Карта маршруту підтримки / реінтеграції	○ визначення проблем і потреб – 3 б.; ○ логічність та послідовність маршруту – 4 б.; ○ визначення фахівців, послуг, установ і ресурсів – 3 б.;	15

			○ урахування міжвідомчої взаємодії, інклюзії та безпеки – 2 б.; ○ визначення очікуваних результатів і можливих труднощів – 2 б.; ○ якість та наочність оформлення – 1 б.	
4	Збір та первинний аналіз емпіричних даних	Форма систематизації та первинного аналізу емпіричних даних	○ відповідність зібраних даних меті й завданням дослідження — 2 б.; ○ дотримання етичних вимог, конфіденційності та деперсоналізації — 2 б.; ○ коректність систематизації даних — 2 б.; ○ обґрунтованість застосованого кількісного, якісного або змішаного аналізу — 2 б.; ○ інтерпретація результатів та визначення їх практичного значення, включаючи оформлення результатів— 2 б.	10
5	Розроблення системи оцінювання професійного продукту	Критерії, показники, способи та джерела оцінювання професійного продукту	○ визначення очікуваних результатів продукту — 2 б.; ○ відповідність критеріїв меті та завданням — 2 б.; ○ конкретність і вимірюваність показників — 2 б.; ○ обґрунтованість способів та джерел оцінювання — 2 б.; ○ можливість практичного застосування розробленої системи — 2 б.	10
6	Розроблення професійного продукту	Професійний продукт та його паспорт	○ обґрунтування актуальності проблеми / потреби – 3 б.; ○ визначення цільової групи, мети та завдань – 3 б.; ○ змістовність, логічність і структурованість продукту – 5 б.; ○ відповідність принципам і технологіям соціальної роботи – 3 б.;	20

			○ практична застосовність – 3 б.; очікувані результати та показники – 2 б.; ○ самостійність та якість оформлення – 1 б.	
7	Апробація та вдосконалення професійного продукту	Форма апробації та вдосконалення	○ обґрунтованість способу апробації – 2 б.; ○ представлення зворотного зв'язку та результатів – 2 б.; ○ виявлення недоліків і труднощів – 2 б.; ○ обґрунтування внесених змін – 2 б.; ○ висновок щодо практичної придатності продукту – 2 б.	10
8	Підсумкове оформлення та представлення результатів практики	Звіт, щоденник, індивідуальний план, підсумкова рефлексія, захист	○ повнота і правильність звіту – 3 б.; ○ належне оформлення щоденника та індивідуального плану – 2 б.; ○ професійна рефлексія – 2 б.; ○ логічність і чіткість представлення результатів – 2 б.; ○ відповіді під час підсумкового захисту – 1 б.	10
Разом				100

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Зміст критеріїв оцінювання результатів виробничої практики:

Оцінка А (90–100 балів). Програму практики виконано повністю. Здобувач самостійно й обґрунтовано виконує професійні, дослідницькі та проектно-апробаційні завдання, коректно застосовує методи соціальної роботи і травмоінформований підхід, дотримується професійної етики та вимог захисту даних. Подані матеріали є повними, логічними, практично спрямованими й належно оформленими. Під час захисту здобувач аргументовано пояснює прийняті рішення та критично оцінює результати своєї діяльності.

Оцінка В (78–89 балів). Програму практики виконано повністю, основні завдання виконані правильно й самостійно. Матеріали мають належне професійне та дослідницьке обґрунтування, але містять окремі несуттєві недоліки в аналізі, аргументації, оцінюванні результатів або оформленні.

Оцінка С (65–77 балів). Основні завдання практики виконано, однак окремі результати недостатньо обґрунтовані або деталізовані. Здобувач загалом правильно застосовує професійні й дослідницькі методи, але потребує консультацій під час прийняття окремих рішень. У документації наявні недоліки, які не перешкоджають оцінюванню результатів практики.

Оцінка D (58–64 бали). Програму практики виконано не в повному обсязі або з помітними недоліками. Професійні й дослідницькі рішення частково обґрунтовані, між окремими завданнями та результатами відсутній чіткий зв'язок. Звітна документація містить змістові або технічні помилки.

Оцінка Е (50–57 балів). Виконано мінімально необхідний обсяг завдань. Результати мають переважно описовий характер, професійні та дослідницькі рішення недостатньо обґрунтовані, практичний продукт або його апробація потребують істотного доопрацювання. Здобувач демонструє мінімально достатній рівень досягнення результатів практики.

Оцінка Fx (35–49 балів). Значну частину програми практики не виконано або не підтверджено належними матеріалами. Звітна документація є неповною, містить суттєві помилки або не дає можливості встановити досягнення результатів практики. Необхідне повторне подання або доопрацювання визначених завдань.

Оцінка F (1–34 бали). Програму практики не виконано; обов'язкові завдання і звітна документація відсутні або не відповідають установленим вимогам. Здобувач не продемонстрував мінімально необхідних результатів практики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні:

1. Довбиш С. Соціальна підтримка ветеранів та членів їхніх сімей у контексті реінтеграції: теоретико-методологічні підходи. Соціальна робота та соціальна освіта. 2026. № 2(17). С. 17–25. [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(17\).2026.361088](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(17).2026.361088).
2. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України : наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 09.09.2005 № 1965. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05>.
3. Захаріна Т. І. Соціально-педагогічні умови реінтеграції ветеранів у невоєнний соціум. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2025. № 1(56). С. 60–64. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2025.56.60-64>.
4. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота (теорія і практика) : підручник для студентів вищих навчальних закладів. 3-тє вид., стереотип. Київ : Каравела, 2022. 367 с.
5. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18>
6. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей : наказ Міністерства соціальної політики України від 11.04.2024 № 175-Н. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0828-24>.
7. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 № 429. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0643-20>.
8. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2297-17>
9. Про проведення практики здобувачів вищої освіти в Бердянському державному педагогічному університеті : Положення, затверджене рішенням Вченої ради БДПУ від 28.12.2023 № 9/3.10, введене в дію наказом БДПУ від 9.02.2024 № 8. Бердянський державний педагогічний університет. Запоріжжя, 2024. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-provedennya-praktyky-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-bdpu.pdf>
10. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті [Електронний ресурс]. Запоріжжя : Бердянський державний педагогічний університет, 2026. 11 с. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-oczynuvannya-navchalnyh-dosyagnen-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-u-bdpu-1.pdf>
11. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2671-19>.
12. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти [Електронний ресурс]. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2020. 58 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletsreads-2.pdf>
13. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота : навчальний посібник. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

Додаткові:

1. Захаріна Т. І. Російсько-українська війна як каталізатор змін у соціальній роботі з ветеранами. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2024. № 3. С. 26–35.
2. Захаріна Т. І. Технологія організації процесу реінтеграції в умовах сучасного соціуму. Vvichlyvist. Humanitas. 2023. № 2. С. 45–49.: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.2.7>.
3. Квашук В. Цифровізація соціального обслуговування у процесі реінтеграції ветеранів. Соціальна робота та соціальна освіта. 2025. № 1(14). [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(14\).2025.331698](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(14).2025.331698).

4. Коленіченко Т. І. Методологічні принципи соціальної реінтеграції ветеранів гібридної війни. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. 2023. [Електронний ресурс]. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/56>
5. Коленіченко Т. І. Соціально-психологічні детермінанти соціальної реінтеграції ветеранів гібридної війни в умовах сучасного соціуму. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. 2023. [Електронний ресурс]. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/57>
6. Ординович В. Роль інформаційних технологій в соціальній реінтеграції ветеранів/ветеранок війни. Ввічливість. Humanitas. 2024. № 3. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.3.16>.
7. Психологія особистості фахівця в умовах воєнного часу та поствоєної реабілітації : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 жовтня 2023 року) / уклад. В. С. Бліхар. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 316 с.
8. Сірий М. Реінтеграція ветеранів з інвалідністю у цивільне життя. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота. 2025. № 11(1). <https://doi.org/10.17721/2616-7786.2025/11-1/7>.
9. Слосанська Г., Горішна Н., Бибик Д., Криницька І. Соціальна підтримка ветеранів російсько-української війни та членів їхніх сімей у воєнний та повоєнний час. Social Work and Education. 2023. Т. 10, № 1. С. 47–62. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.1.5>.
10. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник / [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.]; за наук. ред. Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org.ua>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org.ua>
3. Електронна підтримка навчання Moodle <https://edu.bdpu.org/login/index.php>

ДОДАТКИ

Додаток 1

Аналітичний профіль бази практики

1. Загальна інформація

Показник	Відомості
Повна назва установи/організації	
Тип установи / організаційно-правова форма	
Місцезнаходження	
Підпорядкування	
Основна мета діяльності	
Основні напрями роботи	

2. Цільові групи

Категорія отримувачів	Основні потреби	Послуги/форми підтримки

3. Структура та професійні ролі

Фахівець / підрозділ	Основні функції	Взаємодія з іншими фахівцями

4. Соціальні послуги та технології

Необхідно обрати 2–3 основні і коротко проаналізувати:

Послуга / технологія	Для кого	Мета	Основні форми роботи

5. Нормативно-правові та етичні засади

Здобувач зазначає основні документи, якими керується установа та фахівці.

6. Міжвідомча взаємодія

З якими установами/організаціями співпрацює база практики? Які функції виконує кожен суб'єкт? У яких ситуаціях здійснюється перенаправлення?

7. Особливості роботи в контексті війни та поствоєнного відновлення

Чи працює установа з особами, сім'ями, групами або громадами, які зазнали впливу воєнних дій? Які потреби є найбільш характерними? Які форми психосоціальної підтримки, адаптації, відновлення або соціальної реінтеграції застосовуються?

8. Виявлені проблеми / прогалини

9. Рекомендації щодо вдосконалення

10. Висновок

5–7 речень: Які особливості діяльності бази практики є найбільш важливими для професійної підготовки магістра соціальної роботи?

ПРИКЛАД ВИКОНАННЯ аналітичного профілю бази практики

Примітка. Наведений приклад є умовним і використовується виключно для демонстрації способу виконання завдання. У звітній документації здобувач подає інформацію про фактичну базу практики, а персональні дані отримувачів соціальних послуг не зазначає.

1. Загальна інформація

Показник	Приклад
Повна назва	Центр соціальних послуг «Підтримка» умовної територіальної громади
Тип установи	Комунальна установа соціальної сфери
Місцезнаходження	Умовна територіальна громада
Підпорядкування	Орган місцевого самоврядування
Основна мета	Надання соціальних послуг особам та сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах
Основні напрями	Соціальна підтримка сімей, соціальний супровід, консультування, інформування, перенаправлення, психосоціальна підтримка

2. Цільові групи

Категорія отримувачів	Основні потреби	Послуги / форми підтримки
Внутрішньо переміщені особи	Адаптація, житло, працевлаштування, відновлення соціальних зв'язків	Консультування, інформування, перенаправлення
Сім'ї з дітьми у складних життєвих обставинах	Соціальна та психологічна підтримка, доступ до послуг	Соціальний супровід, консультування
Особи, які зазнали впливу воєнних дій	Психосоціальна підтримка, відновлення соціального функціонування	Консультування, групова підтримка, перенаправлення

3. Структура та професійні ролі

Фахівець / підрозділ	Основні функції	Взаємодія
Фахівець із соціальної роботи	Оцінювання потреб, соціальний супровід, планування допомоги	Психолог, служба у справах дітей, заклади охорони здоров'я
Психолог	Психологічне консультування та психосоціальна підтримка	Фахівці із соціальної роботи, медичні установи
Адміністратор/координатор	Організація звернень та перенаправлення	Усі структурні підрозділи

4. Соціальні послуги та технології

Послуга / технологія	Для кого	Мета	Основні форми роботи
Соціальний супровід	Сім'ї у складних життєвих обставинах	Подолання або мінімізація складних життєвих обставин	Оцінювання потреб, планування, супровід

Соціальне консультування	Особи та сім'ї	Надання інформаційної та соціальної підтримки	Індивідуальні консультації
Соціальне перенаправлення	Особи, які потребують спеціалізованої допомоги	Забезпечення доступу до необхідних послуг	Взаємодія з іншими установами

5. Нормативно-правові та етичні засади

Діяльність установи регламентується законодавством у сфері соціальної роботи та соціальних послуг, локальними нормативними документами установи, посадовими інструкціями працівників та професійними етичними вимогами.

Особливе значення мають принципи конфіденційності, поваги до гідності людини, недискримінації, добровільності отримання допомоги та захисту персональних даних.

6. Міжвідомча та міжсекторальна взаємодія

Установа взаємодіє із закладами охорони здоров'я, освітніми установами, службами у справах дітей, органами місцевого самоврядування, громадськими та благодійними організаціями.

Перенаправлення здійснюється у випадках, коли потреби отримувача послуг виходять за межі компетентності установи або потребують залучення інших фахівців.

7. Особливості роботи в контексті війни та поствоєнного відновлення

У роботі з особами, які зазнали впливу воєнних дій, фахівці враховують можливі наслідки травматичного досвіду, втрату соціальних зв'язків, вимушене переміщення, труднощі адаптації та ризик соціальної ізоляції.

Під час взаємодії застосовуються принципи безпеки, передбачуваності, поваги до автономії та недопущення повторної травматизації.

8. Висновок

База практики забезпечує можливості для набуття здобувачем досвіду професійної взаємодії з різними категоріями отримувачів соціальних послуг, аналізу їхніх потреб та ресурсів, застосування соціальних технологій і міжвідомчої взаємодії. Особливо цінним для професійної підготовки є можливість аналізувати механізми психосоціальної підтримки та соціальної адаптації осіб і сімей, які зазнали впливу воєнних дій.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН виробничої практики

Здобувач(ка) вищої освіти: _____

Група: _____

Спеціальність: І10 «Соціальна робота та консультування»

Освітньо-професійна програма: «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція»

База практики: _____

Термін проходження практики: з «___» _____ 20__ р. до «___» _____ 20__ р.

Керівник практики від університету: _____

Керівник практики від бази: _____

Мета індивідуального плану. Індивідуальний план визначає конкретні види діяльності здобувача під час виробничої практики з урахуванням програми практики, специфіки бази практики, можливостей професійної діяльності та тематики кваліфікаційного дослідження.

№	Завдання	Конкретні види діяльності	Термін виконання	Очікуваний результат	Відмітка про виконання
1	Ознайомлення з базою практики	<i>Приклад: ознайомитися зі структурою центру, цільовими групами, переліком соціальних послуг, документацією</i>			
2	Аналіз професійної діяльності				
3	Оцінювання потреб, ресурсів і ризиків				
4	Застосування професійних технологій				
5	Застосування травмоінформованого підходу				
6	Міжвідомча та міжсекторальна взаємодія				
7	Дослідницька діяльність				
8	Розроблення професійного продукту				
9	Попередня апробація та оцінювання				
10	Підсумкова рефлексія				

Індивідуальне завдання

Погоджено:

Керівник практики від університету

_____/_____
(підпис) (ПІБ)

Керівник практики від бази

_____/_____
(підпис) (ПІБ)

Дата: «___» _____ 20__ р.

ЩОДЕННИК виробничої практики

Здобувач(ка) вищої освіти: _____

Група: _____

Спеціальність: П10 «Соціальна робота та консультування»

ОПП: «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція»

База практики: _____

Термін практики: _____

Керівник від університету: _____

Керівник від бази: _____

1. Щоденні записи

Дата	Зміст виконаної роботи	Результат / що зроблено	Кількість годин	Підпис керівника

За необхідності таблиця продовжується на наступних сторінках.

Рекомендації щодо ведення щоденника

У графі «**Зміст виконаної роботи**» необхідно зазначати конкретну діяльність, наприклад:

- ознайомилася зі структурою установи та основними напрямками її діяльності;
- спостерігала за проведенням первинного консультування;
- взяла участь у підготовці індивідуального плану соціального супроводу;
- проаналізувала порядок перенаправлення отримувачів послуг;
- взяла участь у командній нараді;
- здійснила аналіз знеособлених даних;
- розробила окремий елемент соціальної технології.

У графі «**Результат / що зроблено**» зазначається конкретний результат діяльності:

- складено аналітичний профіль;
- визначено основні потреби та ресурси;
- розроблено карту перенаправлення;
- підготовлено проєкт професійного продукту;
- отримано зворотний зв'язок;
- сформульовано пропозиції щодо вдосконалення.

Записи мають відображати фактично виконану діяльність. Не рекомендується використовувати однакові загальні формулювання протягом кількох днів.

2. Підсумок виконання практики

Показник	Відомості
Загальна кількість годин	180
Виконання програми практики	
Індивідуальне завдання	
Основні професійні результати	
Основні труднощі	
Що потребує подальшого професійного розвитку	

Здобувач(ка): _____ / _____

Керівник практики від бази: _____ / _____

Дата: «_» _____ 20__ р.

АНАЛІТИЧНА КАРТА ПРОФЕСІЙНОГО ВИПАДКУ

Важливо: випадок описується у знеособленому вигляді. Не зазначаються прізвище, ім'я, адреса, контактні дані та інша інформація, яка дає змогу ідентифікувати особу.

1. Загальна характеристика ситуації

Цільова група: _____

Тип ситуації / проблема: _____

Контекст звернення / виявлення потреби: _____

2. Соціальний та індивідуальний контекст

Сфера	Виявлені особливості / проблеми	Вплив на ситуацію
Особистісна		
Сімейна		
Соціальна		
Освітня / професійна		
Матеріально-побутова		
Правова		
Психоемоційна		

3. Потреби

Основні потреби: _____

Першочергові потреби: _____

4. Ресурси

Рівень	Наявні ресурси
Особистісні	
Сімейні	
Соціальні	
Інституційні	
Ресурси громади	

5. Ризики та бар'єри

6. Мета соціальної роботи

7. Завдання соціальної роботи

№	Завдання	Очікуваний результат
1		
2		

3		
---	--	--

8. Запропоновані професійні дії / план професійного втручання / раннього втручання

- визначити першочергові дії;
- визначити послідовність допомоги;
- визначити очікувані результати;
- обґрунтувати вибір професійних дій.

Професійна дія / технологія	Обґрунтування вибору	Очікуваний результат

9. Травмоінформований підхід

Можливі наслідки травматичного досвіду:

Фактори безпеки, які необхідно врахувати:

Ризики ретравматизації:

Як забезпечити безпечну та етично виважену взаємодію:

10. Необхідність міжвідомчої взаємодії

Які фахівці / установи можуть бути залучені:

Підстави для перенаправлення:

11. Очікувані результати

12. Професійна рефлексія

Що було найбільш складним у професійному аналізі ситуації?

Яке професійне рішення було прийнято та чому?

Яких професійних меж необхідно дотримуватися?

Які професійні компетентності потребують подальшого розвитку?

КАРТА МАРШРУТУ соціально-психологічної підтримки та реінтеграції

Примітка. Карта складається на основі знеособленої професійної ситуації. Вона не є індивідуальним планом лікування або психологічної допомоги та не замінює професійних рішень відповідних спеціалістів.

1. Вихідна ситуація

Цільова група / отримувач послуг: _____

Основний запит / проблема: _____

2. Виявлені потреби

Потреба	Рівень пріоритетності	Необхідний вид підтримки
	високий / середній / низький	
	високий / середній / низький	
	високий / середній / низький	

3. Ресурси

Рівень	Наявні ресурси
Особистісні	
Сімейні	
Соціальні	
Інституційні	
Ресурси громади	

4. Маршрут підтримки

Етап	Потреба / завдання	Фахівець / суб'єкт	Установа / організація	Форма взаємодії	Очікуваний результат
1					
2					
3					
4					

5. Механізми перенаправлення

Куди і за яких умов здійснюється перенаправлення:

Яка інформація передається іншому суб'єкту допомоги:

Як забезпечується безперервність підтримки:

6. Травмоінформований компонент маршруту

Що необхідно врахувати для забезпечення безпеки:

Які дії можуть створювати ризик ретравматизації:

Як забезпечується автономія та право особи на прийняття рішень:

7. Учасники взаємодії та координація

Учасник / служба Функція На якому етапі залучається Як координується взаємодія

....

8. Результати соціальної реінтеграції

Короткострокові результати:

Середньострокові результати:

Ознаки відновлення соціального функціонування / включення:

9. Проблемні точки маршруту

10. Пропозиції щодо вдосконалення маршруту

ПРИКЛАД ЗАПОВНЕННЯ карти маршруту соціально-психологічної підтримки та реінтеграції

Примітка. Приклад є умовним і призначений для демонстрації алгоритму виконання завдання. Усі обставини ситуації, дані про особу та назви суб'єктів допомоги змодельовані. У реальній звітній документації персональні дані отримувачів соціальних послуг не зазначаються.

1. Вихідна ситуація

Цільова група / отримувач послуг:

Сім'я з дитиною, яка має досвід вимушеного переміщення внаслідок воєнних дій та повернулася до територіальної громади.

Основний запит / проблема:

Після повернення до громади сім'я має труднощі з відновленням стабільного життєвого укладу, працевлаштуванням матері, адаптацією дитини та відновленням соціальних зв'язків. Сім'я потребує комплексної підтримки та координації доступу до різних соціальних і психосоціальних ресурсів.

2. Виявлені потреби

Потреба	Рівень пріоритетності	Необхідний вид підтримки
Стабілізація життєвої ситуації сім'ї	Високий	Соціальне консультування, соціальний супровід
Адаптація дитини після зміни середовища	Високий	Психологічна та соціально-педагогічна підтримка
Працевлаштування матері	Середній	Інформування, професійне консультування, перенаправлення до служби зайнятості
Відновлення соціальних зв'язків	Середній	Залучення до груп підтримки та ресурсів громади
Психоемоційне відновлення матері	Середній	Психосоціальна підтримка, за потреби — перенаправлення до психолога

3. Ресурси

Рівень	Наявні ресурси
Особистісні	Мотивація матері стабілізувати ситуацію та самостійно вирішувати проблеми; готовність звертатися по допомогу
Сімейні	Емоційна підтримка між членами сім'ї; збереження сімейних зв'язків
Соціальні	Наявність окремих контактів у громаді
Інституційні	Доступ до соціальних послуг, психологічної допомоги, освітніх та медичних послуг
Ресурси громади	Громадські організації, групи підтримки, культурні та соціальні заходи

4. Маршрут підтримки

Етап	Потреба завдання /	Фахівець суб'єкт /	Установа організація /	Форма взаємодії	Очікуваний результат
------	--------------------	--------------------	------------------------	-----------------	----------------------

1	Первинне оцінювання потреб та ресурсів сім'ї	Фахівець із соціальної роботи	Центр соціальних послуг	Консультація, оцінювання потреб	Визначено основні потреби, ресурси та пріоритети допомоги
2	Визначення можливостей соціального супроводу	Фахівець із соціальної роботи	Центр соціальних послуг	Спільне планування	Узгоджено основні завдання та послідовність підтримки
3	Підтримка адаптації дитини	Психолог / соціальний педагог	Заклад освіти / психологічна служба	Перенаправлення, консультація	Визначено потреби дитини та форму необхідної підтримки
4	Психоемоційна підтримка матері	Психолог	Психологічна служба / спеціалізована організація	Перенаправлення, індивідуальне консультування	Надано психосоціальну підтримку, визначено подальші потреби
5	Працевлаштування матері	Фахівець служби зайнятості	Центр зайнятості	Перенаправлення, професійне консультування	Визначено можливості працевлаштування та професійного розвитку
6	Відновлення соціальних зв'язків	Фахівець із соціальної роботи / представник громади	Громадські організації, соціальні центри	Інформування, залучення	Розширено доступ до соціальних контактів і ресурсів громади
7	Координація отриманої допомоги	Фахівець із соціальної роботи	Центр соціальних послуг	Моніторинг, міжвідомча взаємодія	Забезпечено узгодженість та безперервність підтримки

5. Механізми перенаправлення

Куди і за яких умов здійснюється перенаправлення:

Перенаправлення до психолога здійснюється у разі виявлення потреби в психологічній підтримці, яка виходить за межі компетентності фахівця із соціальної роботи. Щодо дитини перенаправлення може здійснюватися до відповідного фахівця закладу освіти або іншої компетентної служби. У разі потреби в сприянні працевлаштуванню сім'ю може бути перенаправлено до відповідного суб'єкта, який надає послуги з професійної орієнтації та працевлаштування.

Яка інформація передається іншому суб'єкту допомоги:

Передається лише інформація, необхідна для забезпечення відповідної послуги, з дотриманням вимог конфіденційності та захисту персональних даних. Інформація про травматичний досвід не збирається та не передається без професійної необхідності та відповідної правової підстави.

Як забезпечується безперервність підтримки:

Фахівець із соціальної роботи координує взаємодію між суб'єктами допомоги, за можливості отримує інформацію про результат перенаправлення та за потреби коригує подальший маршрут підтримки.

6. Травмоінформований компонент маршруту

Що необхідно врахувати для забезпечення безпеки:

Необхідно забезпечити передбачуваність взаємодії, пояснювати мету кожного етапу допомоги, надавати особі можливість самостійно приймати рішення щодо участі у запропонованих видах підтримки та поважати її особисті межі.

Які дії можуть створювати ризик ретравматизації:

Повторне без необхідності детальне розпитування про травматичні події, тиск щодо прийняття допомоги, знецінення переживань, непередбачувана зміна умов взаємодії або передача надлишкової персональної інформації між суб'єктами допомоги.

Як забезпечується автономія та право особи на прийняття рішень:

Фахівець надає інформацію про можливі варіанти допомоги, пояснює їх мету та наслідки, але не приймає рішення замість отримувача послуг. Особа залучається до визначення пріоритетів, вибору доступних ресурсів та оцінювання результатів підтримки.

7. Результати соціальної реінтеграції

Короткострокові результати:

- сім'я отримала інформацію про доступні соціальні та психосоціальні послуги;
- визначено пріоритетні потреби;
- налагоджено первинну взаємодію з необхідними фахівцями;
- дитині забезпечено доступ до відповідної підтримки;
- визначено можливості сприяння працевлаштуванню матері.

Середньострокові результати:

- підвищення самостійності сім'ї у вирішенні життєвих питань;
- покращення адаптації дитини;
- розширення соціальних зв'язків;
- підвищення доступу до ресурсів громади;
- поступове відновлення стабільного соціального функціонування сім'ї.

Ознаки відновлення соціального функціонування / включення:

Сім'я самостійно користується доступними соціальними ресурсами, підтримує необхідні соціальні зв'язки, бере участь у житті громади, а члени сім'ї поступово відновлюють здатність самостійно вирішувати повсякденні та соціальні питання.

8. Проблемні точки маршруту

1. Можлива недостатня поінформованість сім'ї про доступні ресурси громади.
2. Різний рівень доступності окремих спеціалізованих послуг.
3. Ризик дублювання функцій різними суб'єктами допомоги.
4. Недостатня координація між установами.
5. Ризик перевантаження сім'ї великою кількістю одночасних звернень.
6. Необхідність дотримання конфіденційності під час обміну інформацією.

9. Пропозиції щодо вдосконалення маршруту

Доцільно забезпечити визначення одного фахівця, який координуватиме процес підтримки сім'ї, узгоджувати дії різних суб'єктів допомоги та уникати дублювання послуг. Ефективність маршруту може бути підвищена шляхом формування актуального переліку доступних послуг громади та чітких механізмів перенаправлення між установами. Важливо також регулярно оцінювати зміни в потребах сім'ї та за необхідності коригувати маршрут підтримки, поступово передаючи більшу відповідальність за використання ресурсів самій сім'ї.

!!!!!!Зверніть увагу: якісний маршрут не передбачає автоматичного залучення максимальної кількості установ. Спочатку визначаються потреби та пріоритети, після чого обираються лише ті суб'єкти й послуги, які необхідні для досягнення визначених результатів. Маршрут може змінюватися залежно від динаміки ситуації.

ФОРМА СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ТА ПЕРВИННОГО АНАЛІЗУ ЕМПІРИЧНИХ ДАНИХ

Примітка. Дані використовуються виключно у знеособленому вигляді. Не допускається внесення до форми персональних даних отримувачів соціальних послуг.

1. Джерело та характеристика даних

Мета аналізу:

Джерело емпіричних даних:

- ☐ документація установи
☐ статистичні дані
☐ результати спостереження
☐ результати опитування
☐ результати інтерв'ю
☐ аналіз професійних випадків
☐ матеріали власного дослідження
☐ інше: _____

Період / умови збору даних:

Характеристика вибірки / масиву даних:

2. Основні показники

№	Показник / ознака	Кількість / значення	Частка / характеристика	Примітка
1				
2				
3				
4				
5				

3. Систематизація якісних даних

Тема / категорія	Виявлені характеристики	Приклади / підтвердження	Частота / поширеність

4. Основні результати аналізу

Виявлені тенденції:

Найбільш значущі результати:

Виявлені проблеми / потреби:

5. Практичне значення отриманих результатів

Як отримані результати можуть бути використані у професійній діяльності:

Які рішення або зміни у професійній роботі можуть бути запропоновані:

6. Рефлексія здобувача

Що було складним під час збору та аналізу даних?

Які обмеження має проведений аналіз?

Які додаткові дані були б необхідними для більш повного оцінювання ситуації?

ПРИКЛАД ЗАПОВНЕННЯ ФОРМИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ТА ПЕРВИННОГО АНАЛІЗУ ЕМПІРИЧНИХ ДАНИХ

1. Джерело та характеристика даних

Мета аналізу: визначити основні категорії потреб сімей, які звертаються за соціальними послугами, та оцінити, які види підтримки є найбільш затребуваними.

Джерело емпіричних даних: знеособлена внутрішня статистична інформація установи.

Період / умови збору даних: Січень–червень 2026 року.

Характеристика масиву даних: проаналізовано 40 знеособлених звернень сімей щодо отримання соціальних послуг.

2. Основні показники

№	Показник / ознака	Кількість	Частка	Примітка
1	Потреба у соціальному консультуванні	28	70 %	Найпоширеніший вид звернення
2	Потреба у психологічній підтримці	19	47,5 %	Часто поєднується з іншими потребами
3	Потреба у сприянні працевлаштуванню	14	35 %	Переважно серед працездатних дорослих
4	Потреба у підтримці дітей	17	42,5 %	Пов'язана з адаптаційними труднощами
5	Потреба у матеріальній допомозі	11	27,5 %	Частина комплексного запиту

Примітка: одна сім'я могла мати декілька одночасних потреб, тому сума відсотків перевищує 100 %.

3. Систематизація якісних даних

Тема / категорія	Виявлені характеристики	Приклади підтвердження	Поширеність
Соціальна адаптація	Труднощі з відновленням соціальних зв'язків	Відсутність звичного соціального оточення	Висока
Психоемоційний стан	Ознаки емоційного виснаження, тривожність	Запити на психологічну підтримку	Середня / висока
Працевлаштування	Труднощі з пошуком роботи	Відсутність актуальної інформації про вакансії	Середня
Адаптація дітей	Труднощі включення у нове/змінене середовище	Потреба у підтримці психолога або соціального педагога	Середня

4. Основні результати аналізу

Виявлені тенденції: більшість звернень має комплексний характер. Поряд із безпосереднім соціальним запитом часто виявляються потреби у психологічній підтримці, сприянні працевлаштуванню або підтримці дітей.

Найбільш значущі результати: найчастіше сім'ї потребують соціального консультування. Майже половина проаналізованих звернень також містить потребу у психологічній підтримці.

Виявлені проблеми / потреби: потреби сімей не завжди можуть бути задоволені в межах однієї установи, що зумовлює необхідність міжвідомчої взаємодії та перенаправлення до інших

суб'єктів допомоги.

5. Практичне значення отриманих результатів

Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення організації соціальних послуг, зокрема для посилення механізмів міжвідомчого перенаправлення та забезпечення доступу сімей до психологічної, соціальної та професійної підтримки.

Доцільним є створення актуального переліку суб'єктів допомоги та визначення чіткого алгоритму перенаправлення сімей залежно від характеру їхніх потреб.

6. Рефлексія здобувача

Найбільш складним було визначити, які показники є найбільш значущими для аналізу комплексних потреб сімей.

Обмеженням є використання лише знеособленої внутрішньої статистики установи та відсутність можливості встановити причини виявлених тенденцій.

Для більш повного аналізу доцільно було б поєднати кількісні дані з результатами інтерв'ю або спостереження за професійною взаємодією.

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ оцінювання професійної діяльності або професійного продукту

Примітка. Для виконання завдання здобувач обирає один конкретний вид соціальної послуги, професійну технологію, захід або напрям діяльності, з яким ознайомився під час практики. Оцінювання здійснюється на основі доступної інформації без розголошення персональних даних.

1. Об'єкт оцінювання

Соціальна послуга / професійна технологія / захід / напрям діяльності:

Цільова група:

Мета професійної діяльності:

2. Очікувані результати

№	Очікуваний результат
1	
2	
3	

3. Критерії та показники ефективності

№	Критерій	Показник	Спосіб оцінювання	Джерело інформації
1				
2				
3				
4				

4. Аналіз результативності

Сильні сторони:

Проблемні аспекти:

Фактори, що впливають на результативність:

5. Рекомендації щодо вдосконалення

1.

2.

3.

6. Професійний висновок

ПРИКЛАД ЗАПОВНЕННЯ

Критерії та показники ефективності професійної діяльності або професійного продукту

1. Об'єкт оцінювання

Соціальна послуга: соціальний супровід сім'ї, яка перебуває у складних життєвих обставинах.

Цільова група: сім'я з дитиною, яка має труднощі соціальної адаптації та потребує комплексної підтримки.

Мета професійної діяльності: сприяти подоланню складних життєвих обставин сім'ї, підвищенню її самостійності у вирішенні проблем та відновленню соціального функціонування.

2. Очікувані результати

№ Очікуваний результат

- 1 Сім'я знає про доступні соціальні ресурси та вміє ними користуватися
- 2 Підвищується здатність сім'ї самостійно вирішувати проблемні ситуації
- 3 Покращується доступ дитини та дорослих членів сім'ї до необхідних послуг
- 4 Розширюються соціальні зв'язки та можливості підтримки сім'ї

3. Критерії та показники ефективності

№	Критерій	Показник	Спосіб оцінювання	Джерело інформації
1	Доступність соціальних ресурсів	Кількість доступних та фактично використаних сім'єю ресурсів	Аналіз інформації про звернення та отримані послуги	Документація установи, бесіда
2	Самостійність сім'ї	Здатність самостійно визначати проблему та обирати спосіб її вирішення	Бесіда, спостереження	Спостереження фахівця
3	Доступ до необхідних послуг	Кількість потреб, за якими сім'я отримала відповідну допомогу	Аналіз випадку	Документація
4	Соціальна включеність	Участь членів сім'ї у соціальних, освітніх або громадських активностях	Бесіда, спостереження	Інформація отримувачів послуг
5	Суб'єктивна оцінка допомоги	Рівень задоволеності отримувача послуг результатами підтримки	Бесіда / анкетування	Зворотний зв'язок отримувача

4. Аналіз результативності

Сильні сторони: фахівець не обмежується наданням інформації, а допомагає сім'ї визначити пріоритетні потреби та координує доступ до необхідних послуг. Важливим позитивним результатом є поступове підвищення самостійності сім'ї у використанні доступних ресурсів.

Проблемні аспекти: не всі необхідні послуги доступні в межах однієї установи. Ефективність підтримки залежить від швидкості перенаправлення та узгодженості дій різних суб'єктів.

Фактори, що впливають на результативність:

- мотивація сім'ї до співпраці;
- доступність необхідних послуг;

- узгодженість міжвідомчої взаємодії;
- своєчасність перенаправлення;
- наявність ресурсів громади;
- професійна компетентність фахівця.

5. Рекомендації щодо вдосконалення

1. Оновлювати інформацію про доступні соціальні та психосоціальні послуги громади.
2. Удосконалити механізм міжвідомчого перенаправлення та обміну необхідною інформацією.
3. Проводити періодичне оцінювання змін у потребах сім'ї та коригувати план соціального супроводу.
4. Залучати сім'ю до оцінювання результатів отриманої допомоги.

6. Професійний висновок

Ефективність соціального супроводу доцільно оцінювати не лише за кількістю проведених заходів або наданих послуг, а насамперед за змінами у життєвій ситуації отримувачів, рівнем їхньої самостійності, доступом до необхідних ресурсів та відновленням соціального функціонування. Для комплексного оцінювання доцільно поєднувати кількісні показники з якісною інформацією, отриманою під час професійної взаємодії з отримувачами послуг.

ПАСПОРТ ПРОФЕСІЙНОГО ПРОДУКТУ

1. Назва професійного продукту

2. Вид професійного продукту

- ☐ соціальний проєкт
☐ соціальна програма
☐ соціальна технологія
☐ алгоритм професійної діяльності
☐ методичний продукт
☐ інформаційно-просвітницький продукт
☐ інструмент оцінювання
☐ модель / схема взаємодії
☐ інше: _____

3. Обґрунтування необхідності

Яку проблему або потребу виявлено?

На яких результатах аналізу базується визначення проблеми?

4. Цільова група

5. Мета

6. Завдання

1. _____

2. _____

3. _____

7. Основний зміст та етапи реалізації

Етап	Зміст діяльності	Методи / форми роботи	Відповідальні	Ресурси
1				
2				
3				
4				

8. Принципи та підходи

Зазначити, які професійні принципи та підходи покладено в основу продукту.

Особливості травмоінформованого підходу:

Особливості соціальної інклюзії:

Можливості міжвідомчої взаємодії:

9. «Наукове та професійне обґрунтування»

Які результати наукових досліджень, теоретичні підходи або емпіричні дані використано під час розроблення продукту?

10. «Відповідність специфіці поствоєнного відновлення»

Вказати, які з підходів використано:

- ☐ травмоінформований підхід
- ☐ соціальна інклюзія
- ☐ міжвідомча взаємодія
- ☐ соціальна реінтеграція
- ☐ психосоціальне відновлення
- ☐ підтримка адаптації
- ☐ посилення соціальної стійкості
- ☐ принципи сталого розвитку

І коротко пояснити, як саме вони реалізовані у продукті.

11. Очікувані результати

Рівень результату Очікуваний результат Показник досягнення

Безпосередній

Короткостроковий

Середньостроковий

12. Можливості практичного застосування

Де та за яких умов продукт може бути використаний:

Що необхідно для його реалізації:

13. Обмеження та ризики

14. Висновок

АПРОБАЦІЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ професійного продукту

1. Назва професійного продукту

2. Форма апробації

- ☐ практичне використання окремого елемента продукту
- ☐ проведення заходу
- ☐ тестування інструменту
- ☐ моделювання професійної ситуації
- ☐ експертне обговорення
- ☐ отримання зворотного зв'язку від фахівців
- ☐ інше: _____

3. Учасники апробації

4. Що саме було апробовано?

5. Отриманий зворотний зв'язок

Що оцінювалося	Позитивні сторони	Виявлені труднощі / недоліки	Пропозиції

6. Результати апробації

Що підтвердило ефективність продукту?

Що потребує вдосконалення?

7. Внесені зміни

Було	Виявлена проблема	Що змінено	Чому

8. Підсумковий висновок

ХАРАКТЕРИСТИКА СТУДЕНТА (КИ)-ПРАКТИКАНТА (КИ)

(прізвище, ініціали)

Спеціальність І10 Соціальна робота та консультування
Освітньо-професійна програма «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція»

II (магістерський) рівень вищої освіти

Групи _____

проходив (ла) виробничу практику в

_____ (повна назва установи)

з _____ по _____

Назвати види робіт, у яких брав участь практикант\ка, ступінь проявлених ним\нею умінь
і навичок, ставлення його\її до роботи

_____. Виконання громадських доручень,

контакт з колективом _____. Зауваження щодо виконання програми

практики і організаторських здібностей практиканта, готовність до самостійної роботи (за фахом)

_____.

Дата "_____" "_____" 20__ р.

Підпис керівника практики від організації _____

Підпис керівника організації _____ М.П.

ФОРМА ЗВІТУ**про проходження виробничої практики**

Здобувач(ка) вищої освіти: _____

Група: _____

Спеціальність: І10 Соціальна робота та консультування

Освітньо-професійна програма: «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція»

База практики: _____

Керівник практики від бази: _____

Керівник практики від університету: _____

Термін проходження практики: _____

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРАКТИКУ

Коротко охарактеризуйте базу практики, її основні напрями діяльності, цільові групи та місце в системі соціальної допомоги / соціальних послуг.

База практики та її основні напрями діяльності:

Основні цільові групи та їхні потреби:

Специфіка професійного середовища та діяльності фахівців:

2. ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

Охарактеризуйте виконання основних завдань практики, зазначивши, які професійні дії були здійснені та які результати отримано.

Основний вид роботи	Що було виконано	Отриманий результат
Аналіз бази практики та професійного середовища		
Аналіз професійної ситуації / випадку		
Аналіз маршруту соціально-психологічної підтримки та реінтеграції		
Збір та первинний аналіз емпіричних даних		
Визначення критеріїв та показників ефективності		
Розроблення професійного продукту		
Апробація та вдосконалення професійного продукту		

3. ПРОФЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ**3.1. Найбільш значуща професійна ситуація / випадок**

Охарактеризуйте одну професійну ситуацію або випадок, який мав найбільше значення для професійного навчання. Розкрийте його соціальний та індивідуальний контекст, основні потреби, ресурси, ризики та професійні дії.

3.2. Соціально-психологічна підтримка та реінтеграція

Охарактеризуйте виявлені під час практики можливості та проблеми організації соціально-психологічної підтримки, адаптації, відновлення та реінтеграції отримувачів послуг.

Зверніть увагу на міжвідомчу взаємодію, доступність послуг, соціальну інклюзію, безпеку та потребу в координації допомоги.

3.3. Використання емпіричних даних

Коротко зазначте, які емпіричні дані були зібрані / використані під час практики, яким способом вони систематизувалися та які основні результати аналізу були отримані.

3.4. Оцінювання ефективності професійної діяльності

Зазначте, які критерії та показники ефективності професійної діяльності були визначені та які висновки дозволило зробити їх застосування.

4. ПРОФЕСІЙНИЙ ПРОДУКТ

Назва професійного продукту:

Вид продукту: _____

Професійна проблема / потреба, на яку він спрямований:

Цільова група:

Мета та основні завдання:

Практичне призначення та можливості застосування:

Результати апробації та вдосконалення

Опишіть, у якій формі було здійснено апробацію професійного продукту, який зворотний зв'язок отримано та які зміни внесено за її результатами.

5. ПРОФЕСІЙНА РЕФЛЕКСІЯ

5.1. Що я зрозумів(ла) про професійну діяльність під час практики?

5.2. Які професійні компетентності вдалося найбільше розвинути?

5.3. Які труднощі виникали під час практики та як я їх долав(ла)?

5.4. Що потребує подальшого професійного розвитку?

5.5. Що я змінив(ла) у власному розумінні професії соціального працівника?

6. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Сформулюйте 3–5 основних висновків за результатами виробничої практики.

1.

2.

3.

4.

5.

7. ПРОПОЗИЦІЇ

Сформулюйте пропозиції щодо:

- удосконалення професійної діяльності бази практики;
- розвитку системи соціально-психологічної підтримки та реінтеграції;
- покращення міжвідомчої взаємодії;
- удосконалення організації виробничої практики.

Дата: _____

Підпис здобувача(ки): _____